

RAKENNETUN YMPÄRISTÖN VALTAKUNNALLINEN DIGITAALINEN ALUSTA

Keskustelutilaisuus 27.11.2019

LEXIA
Legal Excellence

LEXIA

ASIAKASLÄHTÖINEN LÄHESTYMINEN

Asiakaslähtöinen lähestyminen kuuluu ydinprosesseihimme kaikissa Lexian palveluissa. Lexian missiona on tarjota parhaita juridisia ratkaisuja, jotka tuottavat liiketoiminnallisia tuloksia asiakkaille.

20+

VUOTTA VAHVAA
OSAAMISTA

LIIKETOIMINTALÄHTÖISIÄ RATKAISUJA

Lexian palveluiden ydin rakentuu ammattilaisistamme, joilla on vahva juridinen osaaminen yhdistettynä ymmärrykseen asiakkaan liiketoiminnan strategiasta ja tavoitteista. Lexialaiset ovat sitoutuneet päivittämään jatkuvasti liiketoimintaosaamistaan ja –lähtöistä ajattelua, jotta voimme tarjota asiakkaillemme parhaita ratkaisuja.

70+

ROHKEAA
AMMATTILAISTA

PRO JA RENTO

Maksimoimme menestyksesi ja yrityksesi taloudelliset tulokset yhdistämällä huippuluokan lakiosaamisen liiketoimintasi tarpeisiin rennolla palveluasenteella.

Asianajotoimistoja luokitteleva The Legal 500 suosittelee useita Lexian praktiikoita.

ASUMINEN &
KIINTEISTÖT

COMPLIANCE

M&A

HANKINTA JA
ULKOISTUKSE

PALVELUT

CORPORATE
ADVISORY

IPR

HR

FINANSSI- JA
VAKUUTUSOIKEUS

ICT, TEKNOLOGIA &
TIETOSUOJA

FINTECH

YRITYS- &
RAHOITUSJÄRJESTELY

STARTUP JA
KASVUYRITYKSET

RIITAJEN RATKAISU,
RIKOS- &
YRITYSVASTUUT

EU-, KILPAILUOIKEUS &
JULKISET HANKINNAT

MARKKINOINTIOIKEUS

SOPIMUSOIKEUS

RAKENTAMINEN &
YMPÄRISTÖOIKEUS

The image features a low-angle, upward-looking perspective of a construction site. Several tower cranes are silhouetted against a clear, bright blue sky. In the foreground and midground, the dark silhouettes of various skyscrapers and high-rise buildings are visible, some with intricate architectural details. The overall scene conveys a sense of active urban development and large-scale engineering projects.

HANKE JA SEN TAVOITTEET

MISTÄ HANKKEESSA ON KYSE?

- Taustalla YM:n maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) kokonaisuudistus
 - Pää tavoitteita hiilineutraali yhteiskunta, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen sekä rakentamisen laadun parantaminen ja digitalisaation edistäminen
- Tarkoituksena on luoda rakennetun ympäristön valtakunnallinen, digitaalinen rekisteri ja tietoaalusta, joihin maankäyttöä ja rakentamista koskevat päätökset ja prosessit voivat tukeutua
 - Ennen alustan teknistä toteutusta on tarpeen tehdä tietorakenteiden ja lainsäädännön yhteensovitystyötä
 - Toteutuksessa on lähtökohtana yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyö – avoin yhteiskehittäminen
 - Lexia laatii selvitystä koskien tietoaalustan tekijänoikeudellisia haasteita
 - Selvityksen avulla pyritään analysoimaan, missä määrin tekijänoikeudet ja lähioikeudet voivat rajoittaa tietojen käyttöä, ja kuinka tämä voidaan huomioida sopimusehdoissa ja digitaalisen tietoaalustan toteuttamisessa

TAVOITTEET

- Rakennetun ympäristön valtakunnallisella digitaalisella rekisterillä ja tietopalustalla:
 - Edistetään sähköistä asiointia kunnissa rakentamisen luvissa ja ilmoituksissa
 - Kehitetään lupajärjestelmiä siten, että Suomessa on jatkossa toimiva yhden luukun digitaalinen lupa
 - Harmonisoidaan päätöksentekoa, lisätään yhdenvertaisuutta ja poistetaan eriarvoisuutta
 - Mahdollistetaan kattavat seurantatiedot rakennetun ympäristön pitkäjänteistä kehittämistä varten
 - Tiedon käytettävyyden parantaminen myös muissa prosesseissa
 - Kaavapäätöksessä olevien tietojen helpompi käyttö muissa prosesseissa
 - Kansallisen rekisterin sijaitseminen yhdessä paikassa rajapintojen minimoimiseksi

DIGITAALISEN TIETOALUSTAN EDUT

- Tehokkuuden lisääminen datan harmonisoinnin kautta
 - Avoimuuden lisääminen
 - Lupaprosessin mahdollinen nopeutuminen
- Kaikki tieto yhdessä paikassa – muodostuu useista eri tiedon rekistereistä ja alustoista
 - Mahdollistaa yhden klikkauksen periaate RY-tiedon suhteen ja samalla mahdollistaa uusien tietopalveluiden (julkisten ja yksityisten) kehittyminen
 - Yksityisten tiedonsaantioikeuden turvaaminen
 - Viranomaistoiminnan tehostaminen – tuplatyön vähentyminen, kun kaikki tieto samalla alustalla
 - Esimerkiksi kuntien osalta valtakunnallisen rekisterin käyttöönotto merkitsee merkittävää muutosta rakenteelliseen ja yhteisesti jäsenettyyn tietosisältöön

YLEISESTI HUOMIOITAVIA NÄKÖKOHTIA

- Lainsäädännön tulisi ohjata toimijat hyödyntämään digitaalisia prosesseja koko rakennuksen/rakennushankkeen elinkaaren ajan
- Lainsäädäntöä pitäisi pyrkiä kirjoittamaan joustavasti niin, että se ei ole vanhentunutta jo ilmestyessään
- Nykytilanteessa havaittavia haasteita:
 - Suuri määrä tietoa katoaa prosessin aikana (esim. rakentamisen aikainen tieto)
 - Yhteistyö kunnan ja valtion välillä sekä toimijoiden välinen tietojen vaihto ei toimi optimaalisesti
 - Tietoja voi olla vaikea löytää ja niiden saaminen käyttöön voi olla vaikeaa
 - Keskeiset yhteentoimivuuden määrytykset ja kuvaukset ovat puutteellisia tai niitä ei ole
 - Tietojen yhdistäminen on hankalaa

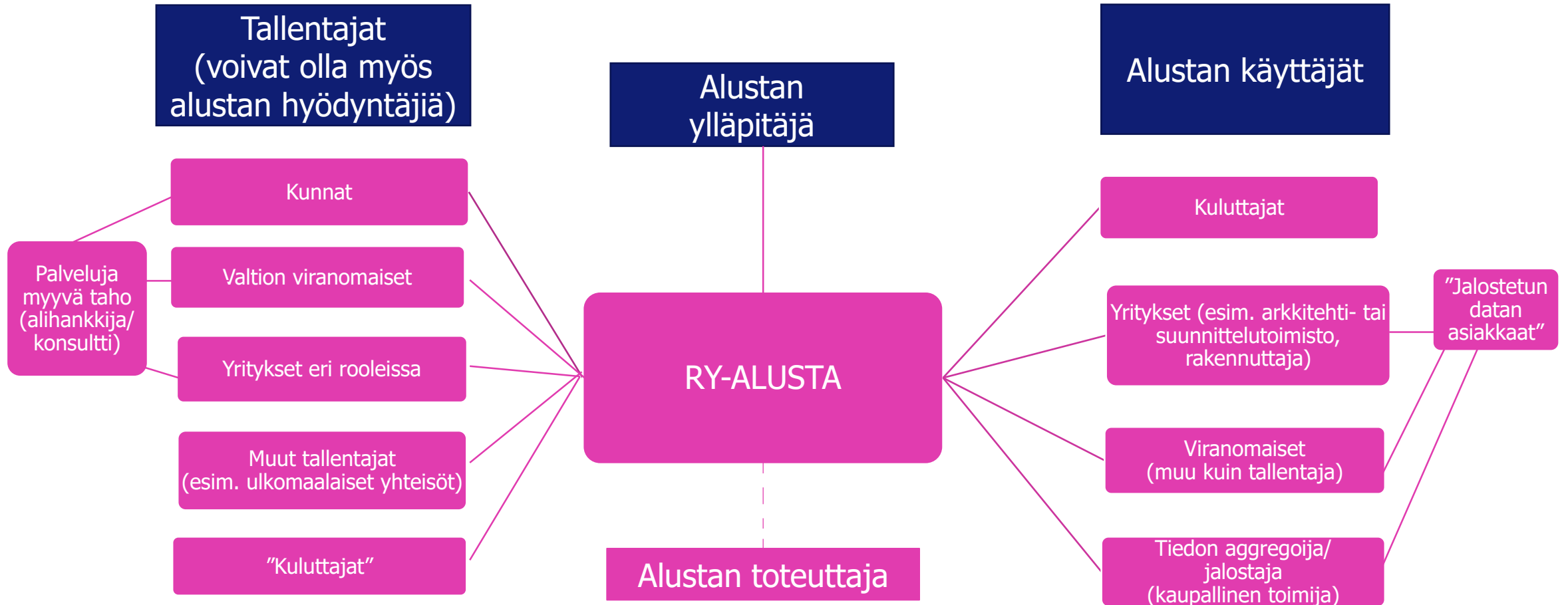
TEKIJÄNOIKEUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

- Tekijänoikeudella suojattu aineisto > lähtökohtaisesti tarvitaan lupa kaikenlaiseen tallentamiseen ja yleisön saataville saattamiseen
- Mikään tekijänoikeudellinen suojamuoto ei suojaa yksittäistä tietoa, ainoastaan tietynlaisia tietokokonaisuuksia
- RY-alustaa ajatellen aktualisoituvia suojankohteita:
 - Kirjallinen teos, piirustus, kartat jne.
 - Kokoomateos
 - Luettelo (lähioikeutena suojattava, edellytyksenä: suuri määrä tietoja yhdistelynä samalle alustalle)
 - Tietokanta (lähioikeutena suojattava - jos alustan sisällön kerääminen, valmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta)
- Tekijänoikeudesta vapaita:
 - Lait ja asetukset
 - Viranomaispäätökset ja viranomaisnormit
 - Muiden julkisten toimielinten antamat päätökset ja lausumat
 - Näitä asiakirjoja koskevat käännökset

JULKISUUSPERIAATE JA SOPIMUKSET

- Viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu
- Jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen
- Tekijänoikeus ei rajoita laissa säädettyä oikeutta saada tieto yleisestä asiakirjasta (TekijäL 25 d §)
- Sopimuksilla voidaan antaa (ja ottaa) hyödyntämisoikeuksia – tietyin rajoituksin
 - Erilaisia haasteita...
- Sopimusperusteinen käyttö ei aina kokonaistavoitteiden kannalta paras vaihtoehto
 - Vs. lainsäädännöllinen velvoite / oikeus

KÄYTTÄJÄSUHTEET

ROUND TABLE -KESKUSTELU

TEEMAT

Sidosryhmätilaisuudessa 27.11.2019 keskustelut käytiin seuraavien teemojen pohjalta. Tässä esityksessä kunkin teeman jälkeen löytyy Yhteenveto-slide, missä on tiivistetty keskustelutilaisuudessa esiin nousseita ajatuksia.

1. Digitaalisen alustan sisältö
2. Tietojen tallentamiseen liittyvät kysymykset
 - Käyttöehdot / Sopimukset / Tietojen tallentaminen lain velvoittamana
3. Tietojen hyödyntäminen alustalla – suhde tekijänoikeuksiin
 - Käyttöehdot / Sopimukset
4. Viranomaistoiminnan tehostaminen ja päätöksenteon harmonisointi

TEEMA 1

- Tietoalustan sisältö
 - Mitä kaikkea tietoa toivoisit alustalle?
 - Yhden keskitetyn alustan tehokkuushyöty?
 - Rakentamisprosessin mahdollistaminen digitaalisen tietoalustan päälle?
 - Onko parempi, että alustalla olisi vain yksi taso (sisältäen yksityisen lataaman tiedon ja viranomaistiedon) vai olisiko parempi, että pohjalla on viranomaistieto, jonka päälle yksityinen sektori voisi luoda alustan

YHTEENVETO KESKUSTELUSTA

- Alustan luominen ja systematisointi on vaikeasti hahmotettavissa oleva uusi aihe
- Alustan / järjestelmän tarjoamat palvelut määrittävät sen, mitä tietoja alustalle tarvitaan
 - Alustalle tulevaa sisältöä ei vielä lopullisesti määritelty
 - Tärkeää olisi saada alustalle alkuun tärkeimmät viranomaisaineistot ja päätökset
 - Alustan toimiminen keskitettynä ja kansallisena rakennuslupa-asioiden palveluna
 - Alustan käyttötarkoituksen laajentaminen ajan mittaan
- Aineiston tallentamiselle pitäisi olla jokin kannustin tai pakottava velvoite
- Huomiona: kuntien järjestelmien erilaisuus, vanhan aineiston fyysinen muoto, arkistointitapojen vaihtelevuus, kuntien toimintatapojen vaihtelevuus

TEEMA 2

- Tietojen tallentamiseen liittyvät kysymykset
 - Mitä edellyttäisit alustalta tai käyttöehdoilta yleisesti, että tallentaisit alustalle tietoja?
 - Minkälaisilla ehdoilla olisit valmis tuottamaan materiaalia alustalle viranomaismateriaalin ulkopuolelta ?
 - Mitkä olisivat kohtuulliset käyttöehdot alustalle?
 - Minkälaiset käyttöehdot kokisit liian rajoittavina?
 - Tietojen tallentaminen lain velvoittamana?
 - Toimijoiden oikeudet ja niiden toteutuminen / toteutumatta jääminen
- Kompensaatio ja kysymys tiedon maksullisuudesta
 - Pitäisikö mielestäsi alustalle tallennetuista viranomaismateriaalin ulkopuolisista tiedoista maksaa kompensaatiota?
 - Mitä pitäisit kohtuullisena kompensationa?
 - Pitäisikö alustalla olevien tietojen olla maksullisia / maksuttomia?
 - Osa tiedoista maksullisia / kaikki tiedoista maksullisia?

YHTEENVETO KESKUSTELUSTA

- RY-alustaa koskevien sääntöjen on oltava selkeitä ja pysyviä
 - Tietojen tallentaminen on tehtävä mahdollisimman yksinkertaiseksi (ja mielellään maksuttomaksi)
 - Oikeudenhaltijoiden oikeusturvan huomiointi
 - Säännöillä on varmistettava, että alustalle luovutettava tieto nauttii tekijänoikeuksista oikeudenmukaisesti
 - On varmistettava, että alustalla luovutettavat käyttöoikeudet kunnioittavat aineistoa
- Vastuukysymysten huomiointi: aineiston virheettömyys ja ajantasaisuus
- Jos aineisto alun perin tuotetaan digitaalisessa muodossa – helpompi erottaa toisistaan tekijänoikeudellisen suojan saava tieto julkisesta
- Tekijänoikeuden haltijoille tulisi maksaa kohtuullinen korvaus
 - Huolenaihe: tallennetun tiedon saisi ottaa alustalta ilmaiseksi ja jatkohyödyntää ilman rajoituksia

TEEMA 3

- Tietojen hyödyntäminen alustalla – suhde tekijänoikeuksiin
 - Datan hyödyntämisen suurentaminen tekijänoikeuden kustannuksella?
 - Koetko, että alustalla olevan tiedon käyttöä tulisi rajoittaa?
 - Kompensaatio viranomaistietojen ulkopuolisten tietojen tallentamisesta?
 - Tekijänoikeuden suojaaja vailla olevan datan kompensaatio?
 - Riittääkö pelkkä pääsy tietoihin, vai pitäisikö julkisuusperiaatetta laajentaa "avoimen datan" ehdoin?
- Käyttöehdot /sopimukset
 - Näetkö lainsäädännön kehittämisen vai sopimukset parempana ratkaisuna lisensoinnin fasilitoimiseksi?

YHTEENVETO KESKUSTELUSTA

- RY-alustan toteutus kannattaisi ehkä pilkkoa pienempiin osiin ja lisätä alustan palveluita ja aineistoa vähitellen
 - Alusta voisi lähtökohtaisesti sisältää viranomaisten aineistoa → yksityisen aineiston lisääminen vähitellen myöhemmin
 - Aineiston tallentaminen mahdollisesti lakisääteistä
- Viranomaistoiminnan kohdalla tekijänoikeus ei saisi tulla esteeksi
- Yksityisen oikeudenhaltijan pitäisi toisaalta saada korvaus teoksensa käytöstä
- Erilaisten aineiston käyttöoikeustasojen käyttö voisi olla yksi lähestymistapa (myös viranomaisten välillä)
- Lisenssien suhteen CC on todettu toimivaksi

TEEMA 4

- Viranomaistoiminnan tehostaminen ja päätöksenteon harmonisointi
 - Jos valtakunnallinen digitaalinen alusta saataisiin luotua pyrkimyksenä tietojen avoimuus, minkälaisia vaikutuksia näkisit viranomaistoiminnassa?
 - Tehostuisiko päätöksenteko?
 - Saavutettaisiinko tasa-arvoisempaa viranomaistoimintaa, jossa harkinta olisi vakiintuneempaa ja päätöksenteko harmonisoidumpaa valtiollisella tasolla?
 - Tehostuisiko viranomaisten välinen yhteistyö?
 - Tehostuisiko elinkeinotoiminta?

YHTEENVETO KESKUSTELUSTA

- RY-alustan avoimen datan mahdollistaminen koetaan tärkeänä tulevaisuuden kehityssuuntana
- Valtakunnallinen alusta keskittäisi tietoa ja parantaisi tiedon jakamista
- Aineiston avoimuus nähdään yhtenä tekijänä, joka parantaisi viranomaisten päätöksentekoprosessia
- Kustannustehokkuus ja tuplatyön eliminointi, päätösten perustuminen ajantasaisimpaan tietoon
- Tehokkuus suhteessa nykytilaan: tieto tällä hetkellä osittain hajanaista, sitä ei välttämättä ole saatavilla ja tiedon saaminen voi olla kallista

LEXIA ASIANAJOTOIMISTO